СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 9. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 12-го СІЧНЯ 1951. | No. 9. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 12, 1951. VOL. LIX.

ПЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном | Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 | Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 | FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗМАГАЮТЬ ДО ПОСТІЙНОЇ ОБОВ'ЯЗКОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Вашингтон, 10 січня. — Департамент оборони звернувся до Конгресу за признання права покликати до військової служби 450,000 вісімнадцятрічних юнаків на двадцятсім місяців і так започаткувати постійну загальну військову службу в Злучених Державах. Водночас департамент оборони зголосив пляни для забезпеки продовжувати науку такій молоді, яка хоче відбувати вищі студії, а теж звільнити від служби умових працівників, яких наукова праця для оборони країни є важніша ніж фізична служба при війську.

Оце загальне домагання поставив секретар оборони Дж. К. Маршал в сенатській підкомісії поготівля, після чого помічниця секретаря пані Анна М. Розенберґ виявила деякі подробиці пляну, який обіймає 16 точок.

Каледжі зголошують свій плян відкладення військової служби.

Атлантик Сіті. — Товариство Американських Каледжів на кінцевій сесії конвенції одноголосно ухвалило „декларацію про людську силу" з засадами для відкладення військової служби для студіюючої молоді. Цю декларацію вважають за один з важливих документів для призвання студентам спеціяльних прав. У конвенції взяло участь 900 президентів і інших адміністративних урядовців колегій. Вони винесли рішення, щоб у засаді дозволити студентам докінчити їхній академічний рік, а хто має два роки студій, щоб йому дозволити відложити службу до кінця всіх студій. Виховники занепокоєні тим, що багато студентів хочуть покидати студії і готовитися до війська, щоб мати право вибирати собі рід служби.

БАГАТО КАНДИДАТІВ ДО КОМІСІЇ НЕАМЕРИКАНСЬКИХ ДІЯНЬ

Вашингтон. — Яких сто конґресменів зголосилися на членів комісії неамериканських діянь, хоч минулими роками від цього дуже випрошувалися. Для сотні зголошених тільки два місця є вільні, бо давніші члени не мають причини уступати з своїх становищ. Багато членів палати репрезентантів вважають членство в згаданій комісії за нагоду вибитися наверх, щоб опісля кандидувати на сенатора чи на інші становища, а принаймні затримати свій мандат в палаті. Це тому, що при переслухуванні свідків в комісії є нагода дістати розголос у пресі.

ЧУЖИНЦЯМ ПРОДОВЖЕНО НА ОДИН ДЕНЬ ПРАВО РЕЄСТРАЦІЇ

Впівночі в середу минув десятденний реченець для реєстрації чужинців на підставі Акту про Підривні Особи. Одначе тому, що департамент справедливости оприлюднив пізно, що картки до реєстрації можна дістати в поштових бюрах, появився дозвіл цього департаменту продовжити реченець реєстрації на один день, тобто до четверга 11 січня—до півночі. Це значить, що як хто зголосився на 11 січня до реєстрації, або післав картку поштою перед північчю 11 січня, такий виповнив постанову закону.

НЕ БУДЕ 30-ДЕННОГО ЗАМОРОЖЕННЯ ЦІН АНІ ПЛАТЕНЬ

Вашингтон. — Уряд оприлюднив постанову, що залишає недавно заповіджений плян заморозити на 30 днів ціни товарів і робітничі платні. Це сталося після того, як перед Радою Стабілізації Платень переслухано голову майнерської юнії, Джана Л. Луїса. Він заявив, що заведення краєвої контролі над цінами й платнями „наложить кайдани" на краєве господарство і пошкодить мобілізації. Луїс приготовляється до відновлення контракту юнії з власниками вугільних шахт на весну і приготовляє ще один вугільний страйк, якщо б його домагання не були сповнені. Адміністратор Економічної Стабілізації, Алан Валентайн, заповідає, що він буде йти вперед зі ступневим заводженням контролі над поодинокими родами продукції в міру того, як буде діставати відповідну кількість бюрових працівників.

СУД ЗАБОРОНИВ КОНВЕНЦІЮ МІЖНАРОДНОГО РОБІТНИЧОГО ОРДЕНУ

Ню Йорк. — Верховний Суд південної частини стейту Ню Йорк заборонив конвенцію Міжнародного Робітничого Ордену, яка мала початися в готелю Капітол у суботу. Суд прихилився до внеску стейтового генерельного прокуратора, який твердив, що ціллю конвенції є „виконати інструкції Комуністичної партії". Водночас Верховний Суд відрочив до найближчого вівтірка розправу над домаганням стейтового департаменту обезпечень, щоб зліквідувати цю організацію, яку департамент справедливости наетаврував як підривну. Міжнародний Робітничий Орден нараховує 160,000 членів, які дістали поліси обезпечень на підставі закону для братніх організацій. З кінцем минулого року стейтовий комісар перебрав цю організацію під свою опіку під замітом, що вона не є обезпеченевою організацією, як це сказано в чартері, тільки служить для приєднювання осіб чужинного походження до Комуністичної партії. В М.Р.О. є Українська Секція, яка назвала себе Запомоговим Союзом Американських Українців. З початком біжучого тижня коло 500 членів М.Р.О. приїхали до стейтового капітолю в Олбені для демонстрації проти губернатора і інших властей проти наміченого розв'язання ордену.

В АМЕРИЦІ

● **Промови през. Трумана слухали** в Конґресі представники совєтської амбасади. Одну картку вступу вислав департамент стейту амбасадорові Панюшкінові. Амбасада зажадала ще другої картки на ім'я перекладчика Юрія Н. Петровського.

● **85-річний актор**, Ернест Г. Гендерсон, який вславився колись тим, що перший перейшов Бруклинський міст після його підтворення, оженився з 80-річною акторкою Флорентиною Ґрін у Лос Анджелес. Чоловік є вдівцем і має 18 унуків та 15 правнуків. Жінка є бездітною вдовицею по двох чоловіках.

● **Добровільну цензуру** завели промисловці за взаємним порозумінням, щоб не виявити найновіших винаходів. Виконання цеї постанови пильнує департамент торгівлі.

● **Степан Бодиар** з Монтісело, Н. И., вдарив свою жінку полядвицею і загрозив ще костуром. За це дістав шість місяців тюрми. Жінка Анна жалувала тільки, що м'ясо знищене і не могла з нього зварити обіду.

● **День 26. березня 1951** призначено на конференцію країн Західної півкулі. Вони з'їдуться у Вашинґтоні. У конференції візьмуть участь 20 півдецно- й середньо-американських республік і ЗДА.

ПРЯШІВСЬКИЙ ЄПИСКОП ПЕРЕД СУДОМ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН

Братислава, 11 січня.—Єдиний ще за залізною заслоною греко-католицький єпископ Пряшева на Словаччині, 62-літній преосв. Павло Гойдич, був поставлений тут вчора перед комуністичним судом разом з двома іншими католицькими єпископами, всі обвинувачені в „найвищій зраді і шпигунстві". Єпископові Гойдичеві, згідно з повідомленням агенства Ю. П., закидується, що він перед війною належав до „Ліґи Українських Націоналістів" та був „приятелем націстських агентів" під час війни. В акті обвинувачення сказано, що перед своїм арештом в 1949 році, єпископ Гойдич „іменував собі п'ять заступників, що мали перебрати і продовжувати його зрадницьку та шпигунську активність". Разом з єпископом Гойдичем перед судом відповідають єпископ Ян Вйтассак і єпископ-помічник Михайло Бузалка, обвинувачені теж в „зраді та шпигунстві".

ЕВРОПА НА ПЕРШОМУ МІСЦІ В СТРАТЕГІЧНИХ МІРКУВАННЯХ КАМОНВЕЛТУ

Лондон, 11. січня. — Премієри країн британської спільноти народів, що відбувають тепер тут свої спільні наради, — погодилися з поглядом, що тоді, як Далекий Схід є тепер пунктом безпосередньої загрози для світового миру, то справжнім вітальним стратегічним тереном для демократій всеж таки залишається Західна Европа. Таке ставлення справи згідне теж з політично-стратегічною концепцією Злучених Держав. У вчорашніх нарадах, крім премієрів, брали участь теж шефи військових штабів. Предметом нарад була головно справа Німеччини, її озброєння та включення в західну оборону, можливість чергової конференції головних політичних керівників західних потуг зі совєтськими лідерами, як теж проблема вирішених в Брюселі спільних европейських збройних сил з ген. Айзенгавером на чолі. Справи реферував міністер Бевин. Відносно Далекого Сходу премієри вважають головною ціллю збереження миру. Стверджується, що премієри зв'язаних з Британією азійських і африканських країн та Австралії не цілком погоджуються з політичною концепцією самої Британії, Злучених Держав і Франції, що єдиним шляхом до мирного порозуміння зі Совєтами є нагромадження та наявність відповідної військової сили. — Наради продовжуються.

ТРУМАН СТАВИТЬ ВИЩЕ ВОЛЮ НІЖ МИР

Вашингтон. — Мир є цінним для Америки, одначе свобода й справедливість є щеціннішими — таке заявив президент Труман в Білому Домі, приймаючи нагороду Вудро Вилсона за Визначну Службу. Цею нагородою є бронзова медаль у промірі 16 цалів. Вона встановлена в 1922 Фундацією Вудро Вилсона, яка має таке значення, як нагорода Нобела. Є це перша нагорода, яку згадана Фундація признала американському президентові. Медалю передав президентові д-р Гері Ґідеонс, президент Бруклин Каледжу і голова Фундації у приявности дочки Вудро Вилсона, теперішньої пані Елінор МекАду. На медалі міститься такий напис: „Гері С. Труманові за його ...відважний спротив проти збройної аґресії 25 червня 1950 р., яким він змагав посилити Об'єднані Нації в їх обороні проти тиранії". У відповідь на це сказав Труман при кінці короткої промови: „Хоч мені припадає честь прийняти цю нагороду, я роблю це не в моїм імені, а тільки в імені народу Злучених Держав. Це його нагорода. Це він вирішив, що хоч мир є цінним, то свобода і справедливість є ще цінніші".

ГЕН. АЙЗЕНГАВЕР ПРОДОВЖУЄ ІНФОРМАЦІЙНІ НАРАДИ З ЕВРОПЕЙСЬКИМИ УРЯДАМИ

Брюсель, 11. січня. — Після інформаційної конференції з французьким урядом, ген. Айзенгавер, що прибув до Европи для створення і перебрання командування західно-европейських збройних сил, відбув вчора подібні наради з урядом Бельгії, як теж з командантами бельгійської армії. З поінформованих джерел заявляють, що предметом нарад з урядом була головно справа поставлення під команду ген. Айзенгавера трьох бельгійських дивізій та можливість публичної реакції на це. З командантами бельгійської армії, авіяції і фльоти ген. Айзенгавер обговорював „технично-військові проблеми". Негайно після розмов в Брюсселі, ген. Айзенгавер виїхав на подібні наради до Голандії. Опісля він відбуде їх теж з урядами і військовими командантами всіх інших країн Атлантійського пакту.

ЗАХІД ПРИГОТОВЛЯЄ НОВУ НОТУ ДО СОВЄТІВ В СПРАВІ КОНФЕРЕНЦІЇ

Париж, 11 січня. — З вірodостойних джерел тут заявляється, що західні потуги приготовили вже проєкт нової дипломатичної ноти до уряду Совєтського Союзу, домагаючись від нього виразної відповіді, чи він бажає собі нових великодержавних нарад та чи він згідний обговорити всі проблеми, що загрожують світовому мирові. Нову конференцію чотирьох великодержав запропонувала початково сама Москва ще 3-го листопада, видвигаючи на її порядок тільки справу збросння Німеччини. Західні аліянти погодились на зустріч, але тільки під умовою що тоді будуть орговорені всі суперечні проблеми. Совєтську відповідь на цю західну пропозицію оцінили Злучені Держави як незадовільну і у вислідi приготовляють ще одну ноту.

ПОМЕР ВИЗНАЧНИЙ АВТОР

СІНКЛЕР ЛУІС, визначний американський новеліст, автор „Мейн Стріт", „Беббит" та інших творів, помер самітно в одній зі санаторій на передмісті Риму, в 65 році життя. Причиною смерти був параліч серця. За свої твори, перекладені на багато чужих мов, Луіс був відзначений літературною нагородою Нобля в 1930 році, а раніше, в 1925 році, нагородою Пуліцера.

РІШУЧА ПОЛІТИКА УРЯДУ: НЕДОПУСТИТИ ЧЕРВОНОГО КИТАЮ ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Вашингтон, 10 січня.—Уряд Злучених Держав, як про це довідується Дейвид Лоренс, кореспондент щоденника „Ню Йорк Гералд Трибюн", рішучо постановив недопустити комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, наскільки це буде залежати від Злучених Держав і вважати, що таке допущення буде нагородою за аґресію. Цю постанову підпирає уряд дальшою постановою, а саме не забирати американських військ з Кореї, тільки воювати там так довго, як довго війська Об'єднаних Націй будуть в силі опиратися.

Така постанова це ніщо інше як ствердження, що Злучені Держави вважають Далекий Схід за рішальне поле боїв не тільки для втримання престіжу О.Н., але й для втримання настрою всіх протикомуністичних елементів у Китаю, Японії і на Филипинах. Відступ з Кореї був би рівнозначним з залишенням забезпечення для Японії і за заохоту для комуністів напасти на Японію, а може й на Аляску. Тому програмою Америки є не тільки витримати в Кореї, але дати спроможність протикомуністичним силам в Азії зібрати свої сили.

СОВЄТИ МАЮТЬ 24-30 АТОМБОМБ

Вашингтон. — За відомостями агенції „Юнайтед Пресс", отриманими від чужинних дипломатичних представників, Росія має тепер 24-30 атомових бомб і надіється мати їх 60 до кінця теперішнього року. За згаданими інформаціями від урядовця, який спеціяльно слідить за розвитком атомової сили, Росія виробляє по дві атомбомби місячно. Тому, на думку дипломата, Совєти будуть могти змірятися атомовою бомбою зі своїми противниками вже з кінцем біжучого року. У противенстві до Росії, Америка могла б кинути далеко більше атомбомб на Росію, одначе не без відплати з боку Совєтів.

ПЕРЕДБАЧУЄТЬСЯ ПРОВОЛОКУ В ТВОРЕННІ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ

Бонн, Німеччина, 11. січня. — В поінформованих колах тут вважається, що це пройде щонайменше яких вісім-дев'ять місяців, заки перший німецький вояк буде готовий взяти участь в обороні Европи. Це з огляду на технічну непідготованість самих німців для організації армії, як теж з огляду на все ще існуючі деякі розбіжності в цій справі між самими аліянтами, і вкінці через зрозумілі трудноці у виряді нової німецької збройної сили. — Два дні тому тут почалися в цій справі наради між аліянтською військовою комісією та німецькими генералами. Виявляється, що генерали, хоча завжди мали абстрактні пляни щодо відновлення німецької армії, не мають жадної конкретної думки як цю армію створити. Теж ніхто, ані з німців ані з-поміж аліянтів, ще не може дати відповіді і вияснення щодо величини плянованої армії.

В КОРЕЇ ЗАПЕКЛІ БОЇ НА ЦЕНТРАЛЬНОМУ ФРОНТІ

БИТВА ЗІ ЗМІНЛИВИМ ЩАСТЯМ ЗА ВОНДЖУ. — НЕПОТВЕРДЖЕНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ЗДОБУТТЯ МІСТА АЛІЯНТАМИ. — ПОГАНА ПОГОДА НА ПЕРЕШКОДІ АВІЯЦІЇ.

Токіо, 11. січня. — На корейському фронті впродовж вчорашнього дня розгорнулася запекла і невирішена ще досі битва недалеко евакуованого недавно аліянтами комунікаційного вузла Вонджу. В офіціяльному повідомленні стверджується, що з'єднання американської Другої Дивізії та французькі частини „продовжують наступ", хоча він дуже обтяжений дощевою погодою та сильними протиатаками ворога. В неофіціяльних повідомленнях стверджується, що аліянтські патрулі вчора знову були увійшли до міста, але відступили, переконавшися, що в ньому нема ворога. Комуно-китайські сили, користаючи з того, що дощ, сніг та низькі хмари утруднювали акцію аліянтської авіяції, почали сильний протинаступ на ліве крило аліянтського фронту на цьому секторі, але досі без вирішення. Стверджується, що впродовж минулого тижня ворог, з огляду на сприятливу для аліянтської авіяції погоду, обмежувався чоловно до нічних атак і нічного походу вперед, як впродовж кожного дня аліянтська авіяція масовими атаками дослівно четвертувала ворожі ряди. Під час вчорашнього ворожого протинаступу, попередженого сильним артилерійським вогнем, приходило в багатьох місцях до рукопашних боїв. Аліянтська розвідка стверджує, що на 70-миловому центральному фронті між Вонджу і Осан ворог сконцентрував майже пів-мільйонову армію, що кількакратно переважає там сили аліянтів. На самому фронті є 22 ворожі дивізії з величезними резервами в безпосередньому запіллі. Аліянтське командування вважає, що ці сили можуть в кожній хвилині перейти до головного наступу за вирішення корейської війни. Американські суперфортеці виконали вчора знову цілий ряд налетів на воєнні об'єкти в далекому запіллі ворога. Під час налету один американський Б-29, що відстав від формації з огляду на дефект в моторі, звів переможну битву з 15 ворожими боєвими турбо-літаками та „правдоподібно" збивши один ворожий літак, сам повернувся на свою базу.

ДАЛЬШЕ ОБМЕЖЕННЯ АЛІЯНТСЬКИХ ПОВІДОМЛЕНЬ З ФРОНТУ

Токіо, 11. січня. — З сьогоднішнім днем входять в силу нові постанови аліянтського головного командування щодо цензури повідомлень з подій на фронті, обраховані головно на те, щоб не дати ворогові жадної інформації, що могла б мати для нього стратегічну вартість. Досі там існувала тільки „добровільна цензура". В рямках нових постанов тепер теж головне командування обмежуватиметься тільки до загальних повідомлень та загальної оцінки положення на фронті, тоді як подрібні інформації передаватиме нижче фронтове командування.

БРИТАНСЬКИЙ ГОЛОС В ОБОРОНІ ПОЛІТИКИ ген. МЕК АРТУРА

Лондон, 11. січня. — Після виступу цілого ряду англійських газет проти того, що там називається „одноособовою політикою" ген. Мек Артура в Японії та його командування війни в Кореї, вчора виступив в його обороні „Дейлі Експрес" лорда Бівебрука. В редакційній статті цього щоденника стверджується, що „глупа кампанія" проти ген. Мек Артура почалася аж тоді, як наступив зворот в розвитку корейської війни, але ті критики мовчали, як довго події розвивалися корисно для аліянтів.

ГЕН. МЕК КЛОР КОМАНДАНТОМ ДРУГОЇ ДИВІЗІЇ

Токіо, 11. січня. — Тут стверджується, що командування американської Другої Дивізії перебрав ген. Роберт Б. Мек Клор, заступаючи на цьому пості ген. Лоренса Б. Кайзера. — Новий командант був американським шефом штабу на китайському театрі війни під час другої світової війни.

НОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ПЕРЕМИР'Я В КОРЕЇ

Лейк Соксес, 11. січня. — Три особовий комітет О. Н., що досі намарно намагався „провірити базу" для перемир'я в Кореї, приготовляє ряд нових пропозицій в цій справі, що мали б бути ще „останньою спробою" в цьому напрямку.— Стверджується, що комітет стоїть в постійному зв'язку зі зібраними на нараді в Лондоні премієрами країн британської спільноти народів і на їх поглядах мав би базувати теж свої нові рекомендації. Ці погляди характеризує заява міністра Бевина, що передумовою обговорення далеко-східніх проблем він вважає прийняття комуністичного Китаю до О. Н. Свої нові рекомендації комісія вже сьогодні мала б предложити Політичному Комітетові Генеральної Асамблеї О. Н.

МОЖЛИВІСТЬ ВКЛЮЧЕННЯ ЕСПАНІЇ В СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКИЙ СОЮЗ

Мадрид, 11. січня. — Тут в дипломатичних колах вважається, що Еспанія може бути включена в плянований Середземноморський оборонний союз з Туреччиною, Грецією та арабськими країнами. Такий союз плянується вже від деякого часу і він мав би бути своєрідним доповненням Атлантійського Пакту. Злучені Держави мали б ставитися прихильно до такої концепції, тоді як становище Британії ще не цілком з'ясоване. Можливість приступлення Еспанії до такої „Середземноморської осі" існувала і була обговорювана вже від деякого часу, але щойно тепер мали б бути пороблені вже конкретні дипломатичні заходи в цьому напрямку. Це виходить теж з повідомлення про останні наради еспанського уряду, в комунікаті про які згадується, що „уряд вислухав звідомлення з дипломатичної активности, зв'язаної зі середземноморською обороною".

В СВІТІ

● **Озброєння Японії**, запропоноване ген. Мек Артуром, є тепер предметом широких дебат та суперечностей між японськими політиками.

● **Тільки двох німецьких спеціялістів** в атомовій енергії мало попасти в совєтські руки і один з них згинув в нещасливому випадку під час експерименту на Кавказі.

● **„Американським арсеналом над Рейном"** називає тепер совєтська пропаганда німецьку промислову провінцію Рурщини.

● **Французький уряд звільнив** з праці всіх тих державних службовців, що брали два дні тому участь в комуністичній демонстрації в Парижі проти ген. Айзенгавера.

● **Ізраїльський парлямент** ухвалив вислати до Об'єднаних Націй та поодиноких країн протест проти озброєння Західної Німеччини.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA". P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРЕЗИДЕНТ ПРО СТАН УНІЇ

З днем 3 січня почав радити новий Конгрес, з черги 82-гий, до якого привязують велику вагу. Дехто заповідає, що він буде чи не найважнішим з усіх Конгресів. Згідно з Конституцією, він радитиме два роки. Отже впродовж цього часу надіються таких важливих подій, які готові заважити на дальшій долі цілої нації. Так глядить на цей Конгрес президент Труман, що пробивається виразно з його Послання про Стан Унії, яке він виголосив минулого понеділка особисто в Конгресі перед спільним збором сенаторів та конгресменів.

Президент на самому вступі свого Послання ствердив, що очі цілого світу звернені нині на репрезентантів вільного народу, зібраних в Конгресі. Відповідно до їх поведінки судитимуть, чи демократичні народи є спроможні дати відсіч „смертельному викликові їхньому способові життя". Президент певний, що Конгрес прийме цей виклик „в спосіб, гідний нашої великої спадщини" та що наші змагання увінчаються успіхом.

Послання президента виразно вказує на ворога Америки і вільного людства. Це той самий, що є спричинником проливу крови в Кореї; це „російська комуністична диктатура, яка змагає, крок за кроком, до опанування світу". Ця загроза, кажеться у Посланні, є звернена „проти всіх народів, які намагаються здобути чи оборонити свою свободу і державну незалежність". Всі ті загрожені народи мусять об'єднатись, бо ні один не є в силі сам себе забезпечити перед цею небезпекою. „Імперіялізм царів був заступлений куди більш амбітним, хитрішим і більш загрозливим імперіялізмом правителів Совєтського Союзу", каже президент Труман, додаючи, що „цей новий імперіялізм має могутню військову силу", а крім неї послуговується ще саботажами та отруйною пропаґандою

Проте положення демократій не є безнадійне. Навпаки, президент Труман переконаний, що „вільний світ має силу і засоби" та що вони „більші від тих, якими розпоряджає совєтська диктатура". Крім цього, вільні народи визнають ідеали, які додають їм такої сили і живучости, яких російський комунізм не є в стані з нікого видобути.

По такій характеристиці теперішнього положення Унії й вільного світу, президент предложив Конгресові в загальних зарисах ширшу програму, яка вимагатиме від кожного з нас великої посвяти. Оборона Америки та допомога в обороні інших вільних країн коштуватиме багато, так багато, що це дасться незабаром відчути кожному в кожній ділянці нашого життя. „Арсенал демократії" потребуватиме мільйонів нових вояків і дуже багато воєнного знаряддя. Уже на цей рік заповів президент виріб 50,000 модерних, воєнних літаків і 35,000 нових повзів. Прийдуть нові дошкульні податки, наступить пайкування, замороження цін і т. п. Прийдеться усім жити на „спартанський лад".

При кінці президент Труман підкреслив, що американський нарід бажає миру і до нього змагає, але „ціннішими від миру є воля і справедливість". Тому „будемо боротись, якщо ми будемо змушені до цього, щоб аж таким способом заховати нашу свободу та не допустити до заглади справедливости".

Президент закінчив це Послання словами: „Така є наша ціль: мир, воля і справедливість. Будемо здійснювати ту ціль з рішучістю і покорою, благаючи Божого Провидіння, щоб в усіх наших починах ми виконували Божу волю". Можна сміло твердити, що згадані тут думки з Послання президента Трумана є в умах і серцях цілого американського народу.

Коли буде чергова агресія?

Югославський маршал Тіто домагається, щоб Західні країни забрали свої війська зі стратегічно безвартісної" Кореї, щераз передумали озброєння Західної Німеччини, а навіть, щоб згодилися на ще одні переговори Чотирьох Потуг, отже Америки, Англії, Франції й Росії, і так пробували недопустити до третьої світової війни. Виступ Тіта вказує на його давні змагання довести до порозуміння між Югославією і Китаєм в надії, що Мао-Це Тунґ стане китайським Тітом у відношенні до Кремля. Як сенатор Роберт А. Тефт виголосив промову, в якій пропонував забрати американські війська з Кореї та казав, що нема доказів на плянувану агресію Росії та що тому Злучені Держави повинні обмежитися до оборони своєї території, а теж пробувати погодитися з Росією — появилися голоси, що його думки аналогічні до думок Тіта. Обі останні промови президента Трумана, а головно промова „про стан Унії", мали на цілі втримати як серед населення Америки так і в інших Західних країнах переконання, що треба всіми силами подбати про спільний фронт усіх вільних націй для стримання великої агресії Совєтів на решту Европи.

Усі ці голоси, як бачимо, змагають до одного: стримати совєтську агресію. Тіто, як найближчий сусід совєтських сателітів, найбільше загрожений цією агресією і тому він робить усі можливі спроби, щоб не впасти жертвою нового кремлівського потягнення. В його інтересі лежить якнайдальше відсунення дня російського наїзду, доки Західні країни належно не озброяться. Положення в Югославії, створене голодом, сприятливе для нового потягнення Совєтів і він думає, що його конкурент у комунізмі, Йосиф Вісаріонович Сталін, виконає нову агресію в місяці квітні або травні 1951 р.

Виходячи з такого зложення, Тіто змагає до цього, щоб Америка мала вже в цьому часі доволі сили, щоб стати в обороні Західної Европи і Тіта. Дивним збігом обставин, сенатор Тефт теж набрав переконання, що Совєти нападуть на Европу в квітні або в травні, хоч говорить інакше, себто, що нема на це доказів. На ділі він дораджує те, чого саме хоче Тіто. Натомість президент Труман набрав переконання, що Росія ще не готова на тотальну агресію. Тому він складає програму підготови Злучених Держав на дванадцять місяців, тобто на 1952 рік, як про це вже давніше була мова і як про це дальше говорять у дипломатичному світі.

Тепер ідеться про те, хто має рацію в такому передбачуванні? На доказ, що Тіто може мати рацію, наводять брати Алсопи повідомлення про атомовий вибух в Совєтах у вересні 1949 р. Заки це сталося, Вашинґтон думав, що Совєтів нема потреби боятися, бо вони живуть у страху перед атомбомбою Америки.

Після вибуху атомбомби в Совєтах настала зміна в ментальности російських вирішальних кол і тому прийшло до походу проти Кореї, наперед північних корейців, а потім комуністичних китайців. Самий ген. МекАртур в жовтні м. р. твердив, що нема страху перед китайською інтервенцією. Тепер ясне, що він помилявся.

Коли китайські комуністи пішли проти Кореї супроти всяких передбачувань американської розвідчої служби, то — як заключають вашинґтонські кореспонденти — ця служба може помилятися і тепер, і тому Тефт радше вірить вістям від Тіта і на таку небезпеку дає раду на свій спосіб.

Годі ствердити, наскільки тут оправданий погляд сен. Тефта, якому інформації про Тіта міг постачити Стюарт Алсоп, який минулого року їздив до Югославії і розмовляв з маршалом Тітом. Очевидно, що й Тіто може помилятися. Серед такого пливкого положення в світі, як тепер, може помилятися і Білий Дім у своїх рахунках. Та без огляду на передбачування, треба зрозуміти, що Америка не в силі перевести тотальну мобілізацію впродовж чвертьріччя. Цю велетенську проблему може розвязати солідарність американського населення з своїм урядом щойно в належнім часі.

Іван Кедрин.

ВІРА У ВЛАСНІ СИЛИ

Вже була мова про це на сторінках „Свободи", що коли у березні 1923 року Рада Амбасадорів, як орган Найвищої Ради мирової конференції у Парижі, присудила Східну Галичину Польщі, то українському громадянству Західної України, що вірило в оптимістичні запевнювання закордонного уряду Диктатури ЗУНР, — грозило повне психічне заломання. Згадувано теж, що для рятування моралі народу і збереження його енергії — тодішній західно-український політичний провід, що стояв і діяв у тісному порозумінні з церковною єрархією, проголосив гасло „віри у власні сили". І це гасло дійсно показалося спасенне. Цікаво, що віру у власні сили народу проповідували визнавці обох політичних тактик: і революційного підпілля, що в „перманентній революції" бачили єдиний правильний шлях до визволення, і леґального українського світу, який пропаґував конструктивну працю в усіх ділянках народного життя поруч із впертою обороною стану посідання перед наступом польонізації. Обидва світи йшли своїми шляхами, мали поважні осяги і поважні невдачі, робили добре і зле, але не спроневірювались гаслові віри у власні сили, як моральній базі свого діяння.

І це гасло є актуальне, як ота моральна база діяння всіх народів, однаково державних, як недержавних. І, як кожне гасло, як кожна провідна засада, може бути зрозуміла правильно і фальшиво. Коли наприклад віра у власні сили народу доходить до такого самозакохання, що насторожує нарід взагалі до зовнішнього світу і каже йому засклепитись у собі та кермуватись принципами самовистачальности, то такий психологічний підхід веде простим шнурком до колишньої британської п о л і т и к и „сплендід айзолейшен" чи колишнього американського ізоляціонізму. Це — щодо державних народів. Недержавні ж народи, поклоняючись гаслу віри у власні сили аж до перебоління, — зневірюються у чужу поміч у добутті своєї державности та легковажать собі її, покладаючись лише на себе самих. І цим роблять страшну помилку, яка мститься на їхній долі: вони легковажать собі практичну вартість інформаційно-пропаґандивної служби на чужинецькому терені, зате плекають культ самозакохання, що веде до зарозумілости і виключає самокритику, притьмарює правильну оцінку міжнародніх сил і творить з національного колективу ґетто, що вариться у власному сосі та перестає цікавити зовнішній світ. Таким чином здорове і спасенне гасло віри у власні сили народу може стати джерелом дуже нездорового явища, якщо цією скромною назвою можна назвати примітивізацію п о л і т и ч н о ї думки.

Треба чітко відрізнювати віру у власні сили, як джерело творчого конструктивізму та всебічної енерґії включно зі збройною боротьбою за визволення, від віри у виключне значення власної сили для визвольницької боротьби. Або іншими словами: коли хтось думає, що можна виключно лише власними силами здобути недержавному народові державність, — то робить трагічну помилку. Нема у всесвітній історії прецеденсу, щоб недержавний нарід здобув собі державність *виключно лише власними силами, без ніякої зовнішньої допомоги*. Ще найбільше власним силам завдячує свою державність *американський нарід*, однак, відома річ, що надзвичайно допомогла йому в його визвольницькій війні Франція, що своїм визнанням Злуч. Держав і демонстраційно - проти - англійським торговельним договором з ними 1778 викликала війну Англії із цілим рядом держав на протибритійському фронті, і таким чином спутала британські сили в Европі. Невідомо, яким вислідом закінчились би соборницькі змагання *італійців* під проводом Віктора Імануїла і Ґарібальді, коли б у першій їх стадії знаменитий дипломат Кавур не приєднав на сторону італійців французького Наполеона III (битви під Маджентою і Сольферіно), а вже після проголошення Італії королівством (1861, одночасно рік смерти Кавура) не було таких щасливих міжнародніх кон'юнктур, як австрійсько-пруська війна, дякуючи котрій Італія відзискала Венецію (1866), і німецько-французька війна, що примусила французів залишити Рим, у котрому вони боронили Папської держави (1870). — Пілсудський створив леґіони, що спершу (аж до Роранчі) репрезентували орієнтацію на Австрію, але ледви чи вони могли б вибороти Польщі самостійність, коли б не могутня протекція Америки (акція Падеревського і називання самостійности Польщі між 14 точками Вилсона) та Франції (акція Комітету Народового у Парижі під проводом Романа Дмовського), що її тодішній провідник, старий „тиґр" Клемансо, просто визначив Польщі ролю „жандарма Сходу Европи" та головної підпори французької політики на европейському суходолі. — І чехи мали леґіони, але їх створили виключно піддержці царської Росії, що на неї орієнтувались чехи аж до Бенеша і Яна Масарика включно. Коли греки, після гекатомб жертв у своїй визвольницькій боротьбі (різня греків турками у Царгороді й інших містах, навіть проголосили вже свою незалежність (1822), були б втратили її, коли б не англо-російсько-французька коаліція проти Туреччини (морський бій під Наваріно, 1827) та окрема пізніша російсько-турецька війна (мир в Адріянополі 1829 і лондонська конференція 1830 з признанням грецького королівства). Історія визвольницьких рухів усіх балканських народів потверджує нашу тезу (зокрема історія змагань болгар, прославлених чудовими повестями Івана Вазова), а російська протекція над цими рухами (суперництво з Австрією за впливи на Балкані!) була так загально признана, що в Берлінському конґресі (1878) признано Росії право влаштовувати нове болгарське князівство (російські комісарі швидко притупили вдячність болгар „царю освободителю", як звучить напис на пам'ятнику Олександрові II. у Софії).

Чи це не значить, що визвольницькі рухи і самостійна збройна боротьба не мають практичного значення? О, навпаки! Вони мають велетенське значення і моральне, і практичне, як **наявний доказ перед усім світом, що нарід прагне до волі і здібний здобувати цю волю жертвами власної крови.** І тому геройство борців, які — йдучи у бій і на смерть — не думають про відношення сил, про реальні можливості перемоги та про міжнародні комбінації, тим більше гідне прославлювання, що вони, словами Лесі Українки, „контра спем сперант" (сподіваються всупереч надії). Ми хочемо тільки перевести тезу, що власні змагання мусять бути згармонізовані з заходами дістати чужинецьку допомогу і що віра у виключну вартість власних сил є таксамо оманна і фальшива, як віра у виключну вартість чужинецької допомоги, без власної вкоріненої в масах самостійницької політичної думки та без власних всебічних, зокрема збройних зусиль боротися за свою свободу.

З цього логічний висновок, що зусилля здобути собі прихильність зовнішнього світу та, зокрема, зусилля здобути собі прихильність і піддержку тієї держави чи тих держав, що на них вказує політичний розум, мусять бути таким самим імперативом у визвольницьких змаганнях, як заходи духово й мілітарно змобілізувати власний нарід. Якими шляхами здобували собі таку прихильність інші недержавні народи, що старалися відзискати свою державність, ми знаємо з всесвітньої історії: і культурними взаєминами, і інформаційно - пропаґандивною впертою та послідовною роботою, і товариськими зв'язками, і користанням з дипломатичних послуг заприязнених чужонаціональних чинників, і збройною боротьбою по стороні даних чужих держав, здавалось би — без ніякого власного глузду і хісна. Треба в такій акції переборювати і ворожу контракцію і пробивати мур незнання, непорозумінь, неприхильности й упередження. Треба також геройства, щоби вміти це зробити і добитися успіхів. Щасливі народи, що їм Господь подарував у таких переломових хвилинах Кавурів, Масариків і Дмовських, які мали не менший дипломатичний хист, запал і впертість, як сучасні їм їхні земляки, що кермували збройною боротьбою!

Віримо і далі вірмо у власні сили українського народу, але не забуваймо, що вони зможуть тільки тоді проявитися всеціло і довести до перемоги наших ідеалів, коли здобудемо могутнього союзника чи союзників і буде відповідна міжнародна конюнктура. Від пізнання таких правд культ збройної боротьби не терпить, зате зискує багато — політична думка!

ПІДГОТОВКА ДО „ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ" ДЕКАДИ

Незабаром має відбутися декада українського мистецтва і літератури . . . у Москві. Цими днями з нагоди підготовки до декади нараджувався пленум спілки совєтських письменників, спілки совєтських композиторів і спілки совєтських художників УССР. По закінченні пленуму про роботу мистців в Україні преса подала такі відомості: „Поети України готують нові вірші, поеми, пісні про партію, про великих ґеніїв людства Леніна і Сталіна, про дружбу народів, про столицю нашої батьківщини Москви, про великий розвиток нашої країни, про будову комунізму, боротьбу совєтського народу за мир, проти паліїв нової війни. Композитори готують ряд нових творів, що відображують велич сталінської епохи, керівну і організуючу ролю партії Леніна-Сталіна в історичних перемогах совєтського народу, про возз'єднання українського народу. Багато творів композитори присвячують великому вождю і вчителю трудящих всього світу . . . Художники Києва, Львова, Харкова та інших міст пишуть нові полотна-портрети знатних людей республіки, розкривають образ мудрого вождя . . .

Такий образ „українського мистецтва і літератури".

Др. М. Борецький

„НАУКА Й ПОЛІТИКА"

(Виступ д-ра А. Марґоліна)

2

* * *

Відкидаючи принципово політику „кожнього", доповідач звертає увагу на теоретичну основу фахової політики у черпанні праобразів сучасности у минулому. На його думку — минувшина настільки багата, що базуючись на ній, можна не тільки пояснити сучасність, але до певної міри передбачувати майбутність.

Це остільки правильно, коли ми в основу покладемо не тільки знання історичних фактів, а й аналізування історії, розуміння співдії по лінії певного цілеспрямування. Коли рушієм історії вважаємо нарід, то й сам факт існування народу розглядаємо як його власну заслугу.

Виходячи з такого заложення, ми бачимо, що нарід, в нашому випадку український, є в постійному рості, а щоб цей ріст забезпечити, нарід мусів бутком всього українського народу, з ним органічно зв'ядіяти політично, а події в різні маси відбувалися різно, — були т. зв. різні стилі тих дій, в яких мінялися методи, та залишалася все та сама основа: існувати.

Паралельно до розвитку українського народу, розвивалися й інші народи. А що наш народ мав взаємовідношення з іншими народами, то в тязі історії ті взаємовідношення мінялися, відбулися зовнішньо-політичні дії, які були різні, залежно від обставин. Тут мінялися методи — а оставалось основне: існувати незалежно від зовнішніх впливів, бути незалежним, бо будучи залежним, існування народу є поставлене під знак запиту. Це оновне вязало і вяже минувшину з сучасним, надало і надає напрямні на майбутнє. І в історії українського народу цю „червону нитку" яскраво видно. Вона являється здобутком всього українського народу, з ним органічно зв'язана, а що є витвором духа — тим самим віткою української культури — політичною системою українського н а р о д у.

Аналізуючи історію українського народу, ми бачимо цю нитку постійно, більш або менш виразну. Ця нитка є своєрідна, є іншою, як в інших народів. Сьогодні називаємо її: Визвольні Змагання.

Підхід політика до визвольних дій українського народу ґарантує вдалу чи хибну політику, а щоб вона була вдала, треба розуміти проблеми, які нуртують у народі й надають зміст визвольним змаганням народу, треба провадити політику — співзвучну стремлінням народу.

Виходячи з цих історично-основних заложень політики, д-р Марґолін якраз і накреслив цілі української політичної системи. Для їхньої реалізації, він пропонує порозуміння й співпрацю з усіми демократичними рухами, включно з російським, що змагають до повалення большевицького тоталізму. Пропонуючи співпрацю з тими останніми д-р Марґолін вірить у щирість російських демократів і загалом у можливість існування дійсної російської демократії, якщо вже не ідеальної, то бодай дуже зближеної до моделю демократії.

Ми уважаємо, що тільки теоретична демократія може бути інтернаціональною і всюди так само доброю, але це на жаль тільки уявний модель, а на ділі — вона в кожньому народі, відповідно до його культури, буде змодифікована.

Протилежністю ідеалу демократії як політ. ладу є абсолютизм чи тоталітаризм. Культура даного народу визначає і місце свойого ладу — чи то по стороні демократії чи абсолютизму або тоталітаризму. Це визначає історію даного народу. А яка історія російського народу? В 1906 році писав Макс Вебер: „Але що є „історичного" в сьогоднішній Росії? За винятком церкви — зовсім нічого, хіба що з часів татарських походів перейнятий режим абсолютичного царя. Країна, яка більш як перед сто роками виявляла величезні подібності до монархії Діоклєціяна...". Це так би мовити внутрішні ф е н о м е н и російської культури а в відношенні з зовнішнім світом таке саме „історичне" місце займав і займає імперіялізм. Таке ствердження висказували на переломі цього і минулого століття.

А що змінилося від того часу? — Багато дечого, але в світі, а в Росії і церкви не стало. Оце і все. Оце прогрес російського народу до волі і народоправства на тлі мільйонів жертв в ім'я поступу. — Ніхто цієї історичної правди і не заперечує, а навпаки, всі підтверджують. А пояснюють різно: фаталізм і волюнтаризм це одні з тих арґументів. Може бути, що вони й є дійсною причиною такої історії, так дуже завороженої. — Не припадком мабуть є і те, що ця, названа д-ром Марґоліним, ґрупа російських демократів є так дуже мала. І це на еміґрації, в країні найбільшої демократії.

Це одначе не означає, що ми відкидаємо загалом можливість і потребу порозуміння з росіянами. Та в тих переговорах і евентуальному порозумінні, ми мусимо бути партнером в розумінні нашої історії, оцього „вічного фактору" нашого росту. Не будучи „партнером" такі переговори історично ні нащо не здадуться, а навпаки — багато пошкодили б, бо наша історія роками 1917—20, а далі особливо в о с т а н н ь о м у десятилітті це „партнерство" дійсно осягнула. Українці були б поганими політиками, коли б допомагали завертати колесо історії на шкоду собі самим. І тільки так ми розуміємо всі заяви „проти" при спробах переговорів українських і російських соціялістів, проти переговорів без попереднього визнання права українського народу на незалежність, проти „антисторичних" переговорів. Натомість ми думаємо, що український народ є спроможний допомогти росіянам проломити його „історичне фатум неволі й імперіялізму". Це був би початок нової історичної епохи.

А зв'язування нашої незалежности „демократичними" плебісцитами навряд чи можна брати під серіозний розгляд, поперше, що історично це був би невиправданий поступок (нашими визвольними змаганнями ми пішли історично багато далі як місце, де находиться точка к о н е ч н о с т і плебісциту!), а далі, що практика плебісцитів стратила всяке довір'я в людстві, (згадане д-ром Марґоліном застосування „права сили" — відверте і підступне, обман і т. д.) хоч теоретично є дійсно демократичним інститутом.

В тій же самій площині — історично-науковій — треба розглядати можливості защеплення демократичного ладу в Росії на базі соціялістичної програми. Д-р Марґолін, як уже було згадано, кладе знак рівности між російськими соціялістами й демократією. Для поняття цього соціялізму не дає ближчих пояснень, але тому, що його виводить від меншевиків, являється це поняття всеж таки досить ясним. Це той самий соціялізм, який був основою Жовтневої Революції і який в російській культурній обстановці своїм історично-російським порядком промостив шлях большевицькому тоталітаризмові. Оце той сам соціялізм, який інтерпретує Марксів лозунг „диктатура пролетаріяту" не як „владу більшости", а як диктатуру в кожнім іншім випадку. Оце той сам соціялізм, який ще й до сьогодні базує свої погляди на більшости соціологічних і економічних вчень К а р л а М а р к с а, хоч вони вже досить давно для науки являються не то неекзактними, але й цілковито опрокиненими. Підтверджуючи ж нашу оцінку марксівського соціялізму, посилаємось ще й до думок чільних сучасних соціологів і економістів А. Гаска („Шлях в ярмо") та И. А. Шумпетера („Капіталізм, Соціялізм і Демократія"), де вони недвозначно доходять до висновку, що, коли брати до уваги, що основним первнем демократії є всеж таки „свобода людини", то марксівський соціялізм в жаднім випадку не є однозначний з демократією, а навпаки.

І коли оцінка „ліберала" Гаска може виглядати тенденційною, то це ніяк не торкається Шумпетера, як „переконаного соціяліста".

(Закінчення буде).

Вол. Дорошенко

Герой національної праці

(У 50-річчя смерти О. Кониського)

II

Життя і діяльність Ол. Кониського

Олександер Кониський був небуденною людиною. Це був діяч великого формату, добрий організатор і незвичайно пильний робітник. Умовини царського режиму підтинали його крила, здержували розмах його енергійної натури. Проте він не піддавався, не заломлювався під ударами долі й не переставав працювати для рідного народу, заохочуючи до того й інших.

На світ прийшов Кониський року 1836. Походив із стародавнього роду, що в ХУІІ ст. забрів із Галичини аж на Чернігівщину. Цим мабуть у значній мірі треба пояснити те особливе прив'язання його до тіснішої батьківщини своїх предків, яке він виявляв до самої смерти. Вчився в чернігівській гімназії, але не скінчив її, вилетівши з неї за складання українських віршів. Проте наполегливо працюючи над собою, він самотужки доповнив свою освіту й вибився в перші ряди нашої інтеліґентської верхівки. Жити і працювати йому довелося в різних місцях України і скрізь він близько придивлявся до народного побуту, пізнав життя простолюду й його болячки та намагався їх усувати. На початку 60-х років минулого віку перебував Кониський у Полтаві, спершу на посаді судового службовця, а згодом став адвокатом. Тут, у Полтаві й зачалася його громадська й літературна карієра. Молодий енерґійний народолюбець з головою упірнув у громадську роботу. Багато часу й енергії віддавав він недільним школам, що їх кинулося засновувати українське громадянство по цілій Україні після скасування кріпацтва. Школи ці були призначені головно для дорослих. Українських підручників не було й їх треба було складати. Кониський був один і з перших, що взявся заповнити цю прогалину (зладив „Аритметику або Щотницю" та ін.). Рівночасно діяльно співробітничає по українських часописах, не лише в межах Росії (петербурзька „Основа", „Чернигівський Листок"), але й Австрії — у Галичині та на Буковині. Сюди протоптав він стежку дуже вчасно, посилаючи ще з кінцем 50-их років свої писання до „Галичанина" (вірші), а далі й до „Слова" (поезії й дописи), поки ці часописи не стали виразно на об'єднительський шлях. Потім ми бачимо його діяльним, співробітником народовецьких органів — „Правда", „Зоря", „Світ" (Белея і Франка 1881-82 рр.), „Буковина", і вкінці „Літературно-Науковий Вістник".

Ця жвава українська діяльність Кониського, не зважаючи на свій чисто культурно-просвітний хаарктер, не минула для нього даром. Вибух польського повстання викликав велику націоналістичну реакцію серед російського громадянства, занепокоєного за цілість держави. Преса під проводом відомого російського публіциста, колишнього лібералa-анґломана М. Катнова вдарила на тривогу проти ворогів держави-сепаратистів, до яких зачислено й „українофілів". Український рух об'явлено польською інтригою. Поляки, мовляв, роздмухують український сепаратизм, щоб розколоти єдиний „русский" народ і цим знищити російську державу. Це видавалоса тим правдоподібніше, що деякі українські революційно-настроєні юнаки, що служили в російському війську, перекинулися на бік повстанців, щоб разом з ними валити царську тюрму народів (як напр. офіцер Потебля, брат нашого відомого мовознавця, проф. О. Потебні). В результаті почалася нагінка на український рух. Крім цензурних обмежень — пам'ятаєте обіжник графа Валуєва з його „не било, нет і не будет нікаково малоросійского язика", впали репресії й на українських культурних діячів. Чимало з них — Павло Чубинський, Петро Єфименко й інші, між ними й Ол. Кониський, опинилися на засланні, правда, недалекому. Кониському довелося жити у Вологді й Потьмі. Тут постигло його подвійне лихо: оженився з московкою, що сталося трагедією всього його життя, й захорував тяжко на очі. З бідою дістав дозвіл виїхати на лікування за кордон, до Німеччини (1865 р.). При цій нагоді завітав переїздом до Львова, де вже його знали з літературних праць. Тепер поробив він особисті знайомості з галицько-українськими діячами. Та лікування мало помогло, Кониський одне око цілком стратив, що дало привід його супротивникам прозвати його одноокий циклоном.

Пізніше Кониський жив постійно в Києві, до самої смерти займався українськими громадськими і літературними справами. Жив самітно, товаришуючи головно з молоддю, яку дуже любив і якій допомагав усвідомлюватися національно. Особливо тісні взаємини були у нього з студентами Київської Духовної Академії, де не без його впливу повстала ціла українська громада. Члени цієї громади, на чолі з Ол. Лотоцьким, що став згодом відомим українським діячем, були його духовими дітьми й учнями.

В Києві Кониський очолював, сказати б по-теперішньому, націоналістичний табір, що протиставлявся радикальному, духовим батьком якого вважався М. Драгоманів. Ці табори вели між собою завзяту боротьбу, яка виявлялася нераз у різних полемічних статтях, поміщуваних у галицьких і буковинських українських часописах. Колись ця полеміка хвилювала обидві сторони, які закидали собі взаімно різні гріхи: одні — космополітизм, другі — назадництво. Тепер усі ці розходження видаються нам маловажними. Кінець — кінців обидва табори змагали до одного — всебічного визволення рідного народу й ми тепер однаково шануємо як Ол. Кониського, так і М. Драгоманова.

З визначніших представників молоді, що стояла під впливом і в зв'язку з Ол. Кониським, крім Ол. Лотоцького, треба згадати ще й М. Грушевського, Василя Доманицького, С. Єфремова й інших. Кониський, як я вже згадав, любив молодь, а молодь його. Зверталася до нього за порадою або й просто для покріплення душі. З своїх гімназіяльних часів пам'ятаю, що в 1897 р. ми прилучани й наші товариші — лубенці посилали делеґатів до Кониського, щоб зачерпнути в нього заохоти до української національної роботи. Тоді в Києві відбувався нелеґальний з'їзд середнешкільників, на який наш тайний гурток вислав двох делеґатів — одного українця, імени вже не пам'ятаю, а другого — жида, Мошка Імханицького, того самого, що в пам'ятних роках української державности працював в українських делегаціях за кордоном. Українцеві ми наказали конче відвідати в Києві Кониського, а по дорозі заїхати до Чернігова до Б. Грінченка. Пригадую нас дуже підтримала на дусі та сердечність, з якою поставився до наших висланників старий український діяч. При цій нагоді мушу згадати, що того ж таки 1897 р. відбувся й з'їзд представників українських громад з цілої України, для заснування об'єднання цих громад, що дістало назву „Загальної Української Організації". Це сталося в великій мірі з ініціятиви й заходами Кониського. Окремо ще слід згадати про зв'язки Кониського з Галичиною. Вони не обмежувалися його співробітництвом по часописах та інших видавництвах.

Не треба забувати, що Кониський був один із фундаторів літературного „Товариства ім. Шевченка" у Львові, заснованого 1873 р., з почину наддніпрянських діячів, головно полтавців. Це товариство мало підпомагати розвиток українського письменства, загроженого в самім своїм існуванні під кормигою російського царя. Саме Кониському треба завдячувати щедру жертву, яку тоді за його намовою склала на розбудову товариства українська дідичка-філантропка Єлисавета Милорадовичка.

Пізніше Кониський чимало допомагав Ол. Барвінському у виданні його „Української Історичної Бібліотеки", де вийшла в українських перекладах ціла низка цінних монографій з історії України українських і російських істориків.

Кониський дораджував вибір монографій, сам брав участь у перекладах і спонукував до того своїх молодих київських приятелів. Багато допомагав він Барвінському і у видаванні журналу „Правда".

Визначну ролю відограв Кониський і у перетворенні літературного „Товариства ім. Шевченка" на наукове, що наступило в 1892 р., але вже в 1889 р. він подав у „Правді" докладний плян реформи і програму діяльности НТШ. Йому ж властиво належить редакція перших чотирьох томів „Записок" НТШ, що вийшли за підписом Ю. Целевича і Ол. Барвінського. Від тоді редакцію, як знаємо, перебрав М. Грушевський. Кониський був і одним з перших меценатів НТШ, даруючи йому при заснуванні значну частину книжок із своєї бібліотеки. Це були головно старі наддніпрянські видання, що давно стали великою бібліографічною рідкістю. Вмираючи записав він Товариству й решту своєї бібліотеки. Галицькі видання, що були в ній, НТШ відступило „Українському Науковому Товариству в Києві", заснованому в 1907 році. Записав Кониський і якісь гроші, за які товариству довелося правуватись з його сім'єю.

(Кінець буде)

ВИПРОБОВУЮТЬ БУДОВУ КОРАБЛІВ НА ШТУЧНОМУ МОРЮ

Гобокен, Н. Дж. — Складання плянів для будови кораблів стало тепер мистецтвом, полученим з наукою, як це показується на прикладі Технологічного Інституту Стівенса, який переводить проби з будовою воєнних кораблів. Для цієї цілі улаштовано штучне море, довжиною 300 стіп, майже на березі ріки Гудсону. На це „море" спускають моделі кораблів і на підставі наукових дослідів провірюють усі прилади, які мають бути встановлені в справжньому кораблеві. Випробовують навіть швидкість кораблів і діяння хвиль на корабель. До цього вживають дуже ніжних інструментів, вироблених у пропорціональній величині. На підставі досвідів на моделях приступають опісля до будови справжніх кораблів в корабельних варстатах.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Перед річними зборами у філії УККА

Філія Українського Конґресового Комітету в Дітройт, досі не розвинула бажаної активности в напрямі народної і громадської праці. Все щось наче спинювало повний розгін акції, а вже у збірці Національного Датку, Дітройт так недописав, що аж ніяково.

Наче б то і були причини в цім „недописанні" і не були. Очевидно, загальні страйки в індустрії в початках літа 1950 р. тривали більш як три місяці і дещо денервували громадян нашого міста. Але й багато громадян, що не були торкнені страйком недописали. Теж і вони часто нарікали, що — мовляв — страйки і ніхто не робить. Та ситуація покращала, усі працюють вже давно і хіба тепер уже можуть зложити національний даток, але проте не зложили.

1950 рік минув в непевності, якось ні в сих ні в тих. Зате 1951 рік бере зовсім інший оборот. Організації західної сторони Дітройту починають входити у Філію УККА і як зачуваємо вибирають своїх правосильних делегатів з тим, щоб увійти у Філію УККА. Явище незвичайно цікаве і відрадне, бо наближається субота 20 січня 1951 р., коли Філія скликає річні збори і вибори нового уряду до нової посиленої праці для добра українсько-американської справи.

До цеї пори в рекорді Філії УККА знаходиться яких чотирнадцять організацій, які є вправді прихильні праці Філії УККА, але таких, що заплатили вписову вкладку і мають правосильних делегатів у Філії, є заледво кілька. Тому екзекутива Філії УККА оцею дорогою гаряче апелює до всіх організацій західної сторони Дітройту, щоби були готові вислати своїх делегатів на річні збори, які відбудуться в неділю 14. січня в УНДомі при Мартин вул. точно в год. 3 пополудні. Проситься Шановних Делегатів прибути на час.

Важне, щоб організації вибирали таких делегатів, які поможуть розвинути кращу акцію у Філії, бо тільки зі свідомими та охочими громадянами праця піде повним розмахом, так, щоб Дітройт станув знова прикладом для всіх, як це було давніше.

Екзекутива Філії УККА жде з повним довір'ям на цю участь делегатів в річних зборах. Треба ж, щоб громадянство знало, які були успіхи і які були недомагання та яка велась праця у Філії. Тож надіємось, що річні збори Філії УККА будуть світлою перемогою над невдачами в минулому та що при допомозі чесних та свідомих делегатів буде поведена в цьому році обновлена, краща праця.

Управа Філії УККА

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З похорону на УККомітет

Дня 24 грудня помер бл. п. Панько Найдан, активний учасник визвольних змагань українського народу, родом з Угрицьковиць, Західна Україна, проживши всього 50 років. Похоронний обряд відбувся 27 грудня в укр. прав. Церкві св. Володимира.

Прощаючи покійного п. Юліян Нанасси візвав односельчан та знайомих зложити замість квітів на політичну працю УККомітету, який заступає ту справу, яка була така дорога Покійному. Зібрано $41 і вислано до УКК.

БРІДЖПОРТ, КОНН.

З Панахиди на Народний Фонд

В неділю, 5 листопада, згадав о. А. Бек по Панахиді в укр. прав. Церкві поляглих Борців в часі Листопадового Зриву в році 1918 році, а далі й всіх інших Героїв, включно з Українською Повстанською Армією та її поляглим славним Командиром, ген. Тарасом Чупринкою. Віддано тим Героям пошану при гарно уставленій могилі з березовим хрестом. При могилі держали почесну сторожу два ветерани українського роду в американській уніформі, а це п. В. Войко та Ч. Бойців, що держали американський та український прапори. По Панахиді О. Роман, бувший вояк УГА, та С. Левкович, ветерани Американської Фльоти, зібрали $25, які вислано до УКК на Народний Фонд.

Олекса Роман

ЗБАНКРОТОВАНИЙ ЛУСТРОН ПРОХАЄ ПОЗИЧКИ

Вашингтон. — Звісна корпорація Лустрон, яка виробляла „перед-фабриковані" мешкальні доми в Колумбус, у стейті Огайо і збанкротувала, залишивши незаплачений довг у висоті $37,500,000, затягнений з урядових фондів, хоче відновити свою фабрику і виробляти готові доми на час необхідности на випадок нещастя. Це був би урядовий проєкт будови малих домів для тих, що мали б зруйновані житла внаслідок бомбардування. Він має свій патент на фабриковані доми й тому надіється, що уряд знову дасть йому позичку для відновн діяльности. Одначе він має теж пляни побудови бараків, магазинів і складів на воєнні цілі, отже це дає підставу до позички.

ВКЛАД УКРАЇНЦІВ У СВІТОВУ НАУКУ

Під цим заголовком виголосив доповідь проф. І. Витанович на інавгурації Академічних Вечорів з рамени Комісії НТШ в Шікаґо, що відбулася в приміщенні УНСоюзу дня 8-го грудня 1950 року. Цій доповіді та проблемі хочу присвятити трохи уваги.

Перш усе я заскочена тим, що доповідь ця не знайшла й досі найменшої згадки на сторінках української преси. Це є лише доказом, як мало ще в нас є зрозуміння для важливих справ і проблем.

А тепер до самої доповіді. Автор реферату, як видно було з його викладу, вже від довшого часу працює над питанням, що дали замітного на протязі історії української науковці у світову науку. Йому вдалося не лише впорядкувати та систематично виложити той матеріял, який ми маємо про працю українських науковців на території рідних земель чи в загально відомих, в різний час діючих, українських культурних осередках на еміґрації, але також вишукати прізвища та дані про мало відомих або зовсім невідомих українських наукових діячів на еміґрації. Шановний професор „воскресив" чи відгребав зі забуття цілий ряд імен наших бійців мозгу й пера, які працювали в різних ділянках науки, а особливо, чим ми були заскочені, в галузі природознавчих наук.

Не буду тут зупинятися над прізвищами тих мало чи зовсім досі невідомих українських науковців, бо думаю, що вище згадана доповідь повинна бути повністю опублікована. Друк цієї праці був би не лише вкладом в українську науку, але одночасно у загальне знання того великого вкладу, який дали українські науковці в українську та світову науку, що причинилося б до піднесення почуття нашої національної гордості.

Леся Шумелда

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС"!

УКРАЇНСЬКА МОВА В БРУКЛИН-КАЛЕДЖ

Бруклин-Каледж розпочав вписи на курс української мови у весняному семестрі. Навчання починається 25 січня 1951 року і відбуватиметься щочетверга від 8—9,50 год. вечора.

Реєструватися можна вже тепер від 9 год. ранку до 9 год. вечора в Boylan Hall, Brooklyn College, Bedford Ave., & Ave. H, Brooklyn 10, N. Y.

Курс української мови провадить проф. д-р П. Ковалів, раніше професор Українського Вільного Університету в Мюнхені, відомий дослідник слов'янського мовознавства, автор численних наукових праць.

Українська молодь, зокрема американська молодь українського походження має щасливу нагоду вивчити рідну мову в американській високій школі. Цю нагоду треба використати і масово вписатись на курс української мови.

● **Сторіччя щоденника „Ню Йорк Таймс"** припадає в 1951 році. Газета була основана 18 **вересня** 1851 року. Тоді продавали її по одному центі. Теперішні власники перебрали газету в 1896 році.

● **Восьмим братом в армії** є Чарлс Флемінґ з Портленд, у стейті Ореґон. У другій світовій війні служило дев'ять його братів, з них загинуло двох. Сім зголосилося до служби в теперішній війні, а він пішов як восьмий.

● **Морожене з маслинки будуть** виробляти вже в теперішньому році. Про це сповіщає департамент рільництва у Вашингтоні.

● **Армія організує лещетарські відділи.** До них покликає в першу чергу ветеранів другої світової війни. Осідок Краєвої Лещетарської Патрулі находиться в Денвер, у стейті Колорадо.

ЛИСТИ З ЕСПАНІЇ

УКРАЇНКА В МАДРІДІ

Вийшло надзвичайне число журналу „Орієнте", присвячене в цілості Україні. На обгортці велика він'єта Св. Володимира, а під нею напис: „Святий Володимир Великий, Князь України, за якого панування Україна приняла хрещення". Вгорі, над він'єтою, великими літерами надруковано: „УКРАІНІЯ".

Зміст згаданого числа „Орієнте" виповняють такі статті: „Віра Св. Володимира Великого" — Др. Дмитро Бучинський; „Українські наукові осередки на чужині" — Юрій Карманін; „Пастир скитальців" — Др. Д. Бучинський; „Теологічні осередки на еміґрації" — Ю Карманін; „Апостольська місія України" — Др. Д. Бучинський; „Новини українського життя"; „Трагедія української католицької Церкви в наші дні" — Др. Д. Бучинський; „Українські університети на чужині" — Ю. Карманін; Текст грамоти, що її одержав Впр. О. Яків Моріліо від Високопреосвященого Кир Івана, іменуючи його парохом та духовим опікуном українців замешкалих в Еспанії; „Етапами на Колиму" — спомини в'язня совєтських концентраційних таборів; „Образ української католицької Церкви в роках 1939-50." — Др. Д. Бучинський. На двох центральних сторінках поміщено знимки українських католицьких владик-мучеників, катедру Св. Софії в Києві і катедру Св. Юрія у Львові, та дві знимки з українського побуту.

Появилося 4. число Інформативного Бюлетеню Комітету представників Поневолених Народів, що має свій осідок в Мадріді. На сторінках відведених для України поміщено статтю п. н.: „Захід протидіє". а в інформативному відділі надруковано текст телеґрами Українського Конґресового Комітету Америки до Президента Трумана з нагоди історичного рішення в справі американської інтервенції в Кореї і телеграму-відповідь Президента Голові У.К.К., проф. Л. Добрянському, і довша нота в справі становища еміґрацій поневолених народів, а з осібна української, до корейського конфлікту.

ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ПРОДОВЖУЮТЬ ДО 27 МІСЯЦІВ

Вашинґтон. — Конґрес дістане законопроєкт для продовження військової служби до 27 місяців на місце теперішніх 21 місяців, як це заповів Карл Винсон, голова комісії збройних сил палати репрезентантів. Ген. Айзенгавер вийшов з твердженням, кажучи, що служба при війську є обов'язком, а платня повинна бути тільки номінальна, тобто вистачальна на утримання вояка. Урядовці в Пентаґоні, де Айзенгавер висловив свій погляд, не погоджувалися з ним.

СКІЛЬКИ ГРОШЕЙ ПРОПИВАЮТЬ ДЕННО КАНАДІЙЦІ?

Статистичне Бюро подає, що в фіскальному році 1948-1949, який закінчився 31 березня 1949 р., канадійці денно пропивали 1.6 мільйона долярів. За ввесь цей рік канадійці видали на алькогольні напитки 614 мільйонів долярів. Тут враховано лікери, пиво і вино. За ці гроші вони випили 6,833,255 ґалонів спірту, 175,465,092 ґалонів пива та 4,710,986 ґалонів вина. Тим часом цифри на рік 1949-1950 показують збільшення кількости випитого алькоголю, бо за останній рік випили канадійці 6,969,000 ґалонів спірту, 181,442,503 ґалонів пива та 4,894,649 ґалонів вина. Тут треба сказати, що більше ніж половина цієї суми пішла на федеральні та провінційні податки. За 1948-1949 рік федеральний подакок з алькоголю приніс понад 141 мільйонів долярів, а за рік 1949-1950 цей же податок дав понад 143 мільйони долярів.

Крім грошей, які вплинули з податку на алькоголеві напитки до каси федерального уряду, також провінції дістали дуже поважні суми до провінційних скарбниць. Разом вони всі отримало майже 125 мільйонів долярів.

(В ці цифри враховано тільки той алькоголь, що його продано офіційно на дозволиперміти. Скільки канадійці випили самогону або „гомбу", не знає ні уряд, ні податкові установи).

Простий підрахунок показує, що на 14 мільйонів канадійців, від найменшого до найстаршого, на особу припадає по 0.5 ґалона спірту, 13 ґалонів пива та 0.3 ґалона вина. Коли ж взяти лише дорослих, без дітей, то цю цифру треба подвоїти. Це показує, як у Канаді люди запиваються і нищать алькоголем здоров'я.

(Н. Шлях)

ТРУМАН НЕ ХОЧЕ БОМБАРДУВАТИ КИТАЮ

Вашинґтон. — Підчас пресової конференції президент Труман заявив, що Злучені Держави не будуть кидати бомб на Китай без згоди Об'єднаних Націй. Це сказав президент на те, щоб ослабити змагання деяких конґресових ґруп, які хочуть довести до наступу на китайську територію. Сен. Стайлс Бриджес з Ню Гемшир пред'явив програму з шости точок для поборювання китайських комуністів. Він між ін. хоче наїзду Чіян Кай Шека на Китай під охороною американських бомб з повітря і під охороною американської фльоти.

КОМУНІСТИ ВЕДУТЬ СВОЇ ФІНАНСОВІ ПІДПРИЄМСТВА

Ню Йорк. — Американські комуністи ведуть не тільки свою підпольну політичну акцію, але й економічну і мають великі доходи з ними контрольованих підприємств, як це виявляє журнал „Репортер", з датою 23 січня. У статті сказано, що Комуністична Партія має свою бизнесову імперію і втримує підприємства доки комуністичні армії не здобудуть Америки. Стаття підписана іменем Клер Нейкінд, а написана на підставі інформацій від одного давнішого урядовця Комуністичної Партії. Засада комустів така, як операційних армій: жити з країни, в якій вони найшлися. Вони ведуть свої підприємства, щоб заробляти від населення і мати фонди на випадок, коли б не можна було дістати жертв від своїх однодумців або партійців. Авторка, панна Нейл, згадує різнородні підприємства, одначе не подає їх імені ані адрес. Між ін. згадує про 37 літніх таборів, з яких тягнуться зиски. Головою такого бизнесового руху є народжений в Росії Вилїем Вайнер, який приїхав в 1914 р. до Америки як Велвел Варшовер. через Францію. Тепер призначений на депортацію, одначе нема країни, яка його прийняла б. Його ім'я звісне теж як „Вінер". Він був засуджений за фальшування паспорту разом з Ирлом Бравдером в 1940.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

А. В., Джерзі Сити. — Коли робітник працює шість кварталів і дістає найменше по $50 заплати в тому часі має право до старечої пенсії, якщо йому мине 65 років життя. Кільки саме кому належиться, цього не можна згори сказати, бо це залежить від тижневої заплати робітника і часу праці. Чим більша платня і довший час праці, тим більша й пенсія, одначе до якоїсь висоти — якщо робітник був забезпечений на старість. Коли кому минає 65 рік життя, такий хай зголоситься у власнім інтересі за інформаціями до бюра Суспільного Забезпечення, яке існує майже в кожнім місті, а на фармах в означених округах. У Джерзі Сити воно приміщене при Джернал Сквер, треба тільки заглянути до телефонічної книжки за точною адресою.

Про заплату за законні свята (Різдво, Новий Рік, День Незалежности і ін.), умовляються робітничі юнії у контрактах з підприємцями. Звичайно згадані свята є платні, коли хто тоді не йде до роботи. Як є у Вашім підприємстві, треба запитатися старших робітників.

Ю. Г. Джошуа, Тексас. — Новинка про „Працю для старших людей" була написана для загальних інформацій, як складають пляни у Вашинґтоні для оборони. Департамент Праці у Вашинґтоні має окреме Бюро Забезпеки для складання плянів, а не для роздавання праці. Коли пляни будуть готові, тоді щойно будуть проголошені постанови про притягнення старих людей до робіт. Тоді теж появляються оголошення в місцевих газетах і щойно тоді буде можна точно знати, де саме є роботи для старих і якого роду.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ТОЛІДО, О. — Бр. св. О. Николая, від. 167, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться 14. січня в год. 2. пополудні в гали св. Михаїла, 2824 Lagrange вул. По зборах будемо мати маленьку присм-вечеру, на котру прибуде також гол. радний УНС п. Дідик з Дітройт, Міш. На 1951 рік вибрано такий уряд: Д. Медецький, предс.; І. Кульматицький, фін. секр.-кас.; М. Блясецький, проток. секр.; П. Зінкевич і Н. Скотинський, контр. книжок; М. Закорчений і Ф. Зоковіч, контр. хворих; Аґ Унисько, дверник. — Уряд.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 14. січня, вгод. 2. попол. Обовязком всіх членів є прибути на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. Нововибраний уряд перебере урядування і буде заприсяжений старим предсідником. В склад уряду вибрані: С. Любянецький, предс.; Д. Ясінчук, заст.; П. Казан, кас.; І. Мішанець, рек. секр.; П. Лапчинський, фін. секр.; П. Задорожний, надз. хворих; П. Казан і П. Л., контрольори. Позамісцеві члени хай присилають свої вкладки до секр. на таку адресу: 155 Transit St., Woonsocket, R. I. — Уряд.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 14. січня. Просимо всіх членів явитись, бо є дуже важні справи до полагодження. Особливо просимо тих членів, що платять свої вкладки річно, щоб прийшли, або передали належитість, а старих довжників напоминаємо, що як не вирівняють залеглих вкладок, будуть суспендовані. Дуже радо пересилаємо „Національний Фонд" для своїх членів. Також маємо Календар УНС. — Т. Малик, гол.; А. Гарасим, кас.; М. Ю. Сеник, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє, що річні збори відбудуться в суботу, 13. січня, в домі Укр. Горожан на Wakeling. Членів, що платять річно і піврічно, проситься прийти і заплатити свої вкладки. Буде вибір уряду, тому кожний член повинен явитись на збори. Контр. комісію проситься прийти в пятницю, в год. 7. ввечорі до Клюбу. Початок зборів 7. год. ввечорі. — М. Шанайда, пр.; В. Федірко, кас.; Т. Радинський, секр.

ВЕСТБУРИ, Л. АЙ., Н. Й. — Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267, відбудуться в суботу, 13. січня, в год. 8. ввечорі, в новім домі Теодора Аґреста, при Prospect Ave., New Cassel. Присутність всіх членів є конечна, бо буде звіт уряду за 1950 рік і вибір нового уряду на рік 1951. Не присутний член буде підлягати карі приписаній статутом. — К. Дідух, секр.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 13. грудня 1950 р. помер в 74. році життя
ІВАН ІВАЩИШИН,
член Тов. Подільська Січ, від. 8. УНСоюзу в Йонкерс, Н. Й.
Покійний походив з села Негівці, пов. Калуш. Полишив у смутку жену Сузі, 5 дітей, 2 по першій жені в краю, а 3 тут в Америці. Похований в Hemstead, L. I.
В. Й. П.
В. Мандзій, секр.

Дня 12. грудня 1950 р. помер по довгій недузі член Бр. Св. О. Николая, від. 104 УНСоюзу
АНДРІЙ ВОЗЬНИЙ,
проживши 67. років життя. До Бр. і УНСоюзу вступив в 1911 р.
Полишив в смутку жену, Анну, сина Стефана і дочку Гелену. Походив з села Бірчи, пов. Добромиль, Зах. Україна.
Похорон відбувся в четвер, 4. січня з погребового заведення до Гр.-кат. Церкви і на цвинтар, при участи родини і членів Бр.
М. Вітик, предс.
М. Зельвак, секр.

Дня 30. грудня 1950 р. помер на удар серця
Адвокат **СТЕФАН СЕҐЕР,**
член 352 відділу УНСоюзу в Честер, Па., проживши 52 роки.
Покійний був щирим українським патріотом і добрим бесідником. Тільки два роки як прибув до Америки з Німеччини, де був на вигнанню як і другі наші еміґранти. Покійний роджений в селі Гордина, повіт Самбір, Зах. Україна. Канцелярію адвокатську провадив в Перемишли. Полишив горем прибиту жену Евгенію.
Похорон відбувся з погребового заведення дня 2. січня 1951 року в 10. годині зрана до церкви Сош. Св. Духа в Честер, а тлінні останки поховані на цвинтарі Св. Петра й Павла в Фінiксвіл, Па.
Хай земля американська буде Йому пером.
Даниїл Яворський, секр.

Дня 28. грудня 1950 р. упокоїлася у 58. році життя, по тяжкій і довгій недузі
ЮСТИНА СТОПІНСЬКА,
членкиця Тов. Запорозька Січ, від. 325 У. Н. Союзу в Брукліні, Н.Й.
Покійна була доброю українкою, бо щиро жертвувала на укр. цілі. Полишила в смутку брата Теодора Гудник.
Похорон відбувся 2. січня з похоронного заведення П. Яреми до церкви св. Юра при семій вул., і на цвинтар Кальварія. — В. Їй П.
П. Малицький, секр.

У посмертній згадці про **ВАСИЛЯ ПРИШЛЯКА** подано, що він був членом Бр. св. Петра й Павла, від. 325 У. Н. С. в Ню Йорку, а має бути: член Тов. Запорозька Січ, від. 325 У. Н. С. в Брукліні, Н. Й.

ТАРЗАН, ч. 2509. Покровитель

Чуткий змисл слуху й нюху Тарзана вказав йому, що лев Нума слідкує за якимсь білим чоловіком.

Тарзан побачив, як могутній Нума наставився напасти, Тарзан кинувся швидко по деревах, щоб переловити жертву Нуми.

Коли Тарзан зіскочив перед нападаючим львом, він видав оклик малпюка: „Нумо, кріґ-а!".